

Rdeči seznam ogroženih sladkovodnih trdoživnjakov (Hydrozoa) v Sloveniji

The Red List of Endangered Freshwater Hydrozoa in Slovenia

MILAN VELIKONJA

Ključne besede: rdeči seznam, sladkovodni trdoživnjaki, Hydrozoa, Slovenija
Key words: Red List, Hydrozoa, Slovenia

IZVLEČEK

Predvidevamo, da živi v Sloveniji 9 vrst sladkovodnih trdoživnjakov. V rdečem seznamu je endemna jamska vrsta *Velkovrhia enigmatica*.

ABSTRACT

Presumably, 9 species of freshwater Hydrozoa may be found in Slovenia. The endemic stygobiont species *Velkovrhia enigmatica* is included in the Red List.

1. VARSTVENA PROBLEMATIKA SLADKOVODNIH TRDOŽIVNJAKOV

Natančno število vrst sladkovodnih trdoživnjakov (Hydrozoa) v Sloveniji za sedaj še ni znano. Predvidevamo 9 vrst. Od tega je približno 7 vrst iz rodu *Hydra* (HONEGGER, 1978). Določanje vrstne pripadnosti v rodu *Hydra* brez razvitih ovarijev in testisov je oteženo. Če so hidre brez njih, jih je treba gojiti v laboratoriju toliko časa, da razvijejo razmnoževalne organe. Šele potem je mogoča natančna določitev vrstne pripadnosti. Ostali dve vrsti pa sta dinarski endem *Velkovrhia enigmatica* in splošno razširjena vrsta *Craspedacusta sowerbii*. Za slednjo pravijo, da je bila umetno zanesena v evropske vode (ACKER, 1976) in je bila do sedaj v Sloveniji najdena na dveh mestih: v reki Pivki v vhodnem delu Postojnske jame ter v Blejskem jezeru (najdeni so bili samo polipi, ker je po istem avtorju za razvoj meduze potrebna temperatura najmanj 20 °C).

Iz Planinske jame opisana stygobiontska vrsta *Velkovrhia enigmatica* (MATJAŠIČ & SKET, 1971) je bila do sedaj najdena samo v dveh jamah. Tipsko nahajališče je Rakov rokav Planinske jame. Živi po vsej dolžini vodnega rova, od začetka Pisanega kanala do sotočja z reko Pivko. Njena navpična razporeditev v strugi je omejena s srednje nizkim vodostajem. Poleg tipskega nahajališča je bila najdena še v Krški jami (VELIKONJA, 1986). Našli nismo živih živali, pač pa dva hidranta, in sicer pri prebiranju vzorcev, nabranih z metodo umetnih substratov. Ker je ta

vrsta endemit dinarskega krasa (doslej je bila najdena še v jami Tounjčica pri Ogulinu in verjetno živi tudi v Vjetrenici na Popovem polju), sta nahajališči v naših jamah zelo verjetno severozahodna meja njene razširjenosti. Ker živi na obeh najdiščih v Sloveniji v ponikalniških sistemih, je zelo možno, da bo zaradi kakršnegakoli onesnaženja iz teh dveh jam izginila. Ker vemo, da je kraško območje zelo občutljivo, lahko nepredvideni posegi v naravo ali izlitje strupenih snovi uničijo celotno favno jamskega sistema. Zato je treba habitat ogroženih vrst tako zavarovati, da posegi ne bi vplivali na jamski sistem in s tem na vrste organizmov, ki ga naseljujejo.

2. SEZNAM

Velkovrhia enigmatica Matjašič & Sket, 1971 IUCN: R (V)

Sistematska pripadnost taksona:

Hydrozoa
Hydroida
Athecata
Bougainvilliidae

3. LITERATURA

- ACKER, T., 1976: *Craspedacusta sowerbii*: An analysis of an introduced species. In: Coelenterate ecology and behavior. Ed.: G. O. Mackie, Plenum Press, New York, 219-226.
- HONEGGER, T., 1978: Hydrozoa. In: Limnofauna Europaea. Ed: Illies, J, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, pp. 532.
- MATJAŠIČ, J. & B. SKET, 1971: Jamski hidroid s slovenskega krasa. Biol. Vestn., 19, 139-141.
- VELIKONJA, M., 1986: Contribution to the knowledge of the biology of the Yugoslav endemic cave hydroid *Velkovrhia enigmatica* Matjašič & Sket, 1971. Proc. 9th Inter. Speleol. Congress, Barcelona, 123-125.

Naslov avtorja/Author's address:

Milan VELIKONJA, dipl. biol.
Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva 12
SLO-61000 Ljubljana
Slovenija